

LIKOVNO SAMOSVOJA SPREMLJAVA PESMI

Tatjana Pregl Kobe: *Hlačke za oblačke*. Ilustriral Arjan Pregl, Založba Edina, 2010.

Knjiga *Hlačke za oblačke* je zanimiva z več ozirov: izbor pesmi je napravila mladinska pisateljica Majda Koren, o pesmih v knjigi piše priznani pesnik in dober poznavalec literarne in likovne ustvarjalnosti za otroke Niko Grafenauer, o ilustracijah pa akademski grafik in profesor na Pedagoški akademiji Črtomir Frelih.

Posebnost knjige so zagotovo črno-bele ilustracije s šestimi dvostranskimi podobami in likovno sveža, duhovita in samosvoja spremljava posameznih pesmi. Posebej izstopajo dvostranske slike, s katerimi Arjan Pregl avtorsko suvereno vstopa v pesničin svet. Med njimi je morda najsubtilnejši *Brezov gaj* (3). V njem slikar v belo-sivo-črnem niansiranju s ploskvami in črtovjem minimalistični izraznosti sorodno posreduje lepoto gozda in svoj emocionalni odnos do narave sploh. Avtor je v sliko vnesel dečka z lokom, skritega za drevesom levo zgoraj, zadržega v tarčo na desni strani in tako svojo čisto likovnost povezal z ilustracijo. Celotna ilustratorska spremljava pesmi je izraz prepoznavne Preglove likovnosti, v kateri se likovna profesionalnost, zaznavna še posebej v različnih perspektivnih obravnava prostora, prepleta z elementi otroške risarske izraznosti. Deček in deklica se v prepoznavni podobi pojavljata v vrsti Preglovih ilustracij, prav tako se zdi stalnica v njegovem ilustriranju različnih besedil vključevanje otroško poenostavljenih, vendar prepoznavnih mojstrov evropske umetnosti. Tudi če slikar s tem morda sledi predvsem svoji želji, vsebujejo poučni značaj.

Nenazadnje odlikuje Arjana Pregla intelektualno domišljen in z otroško igri-

vostjo posredovan likovni humor, ki neredko tekmuje z besednim humorjem.

Črtomir Frelih je v svojem poglobljenem zapisu o Preglovem ilustratorskem izrazu med drugim poudaril odličnost knjige s črno-belo likovno spremljavo, ki naj spodbuja otrokov fantazijski svet. Dodajamo, da oblikovanje knjige, ki je prav tako delo Arjana Pregla, z barvnimi platnicami in črno-belo notranjščino, kaže njegovo iznajdljivo prilagoditev dekorativni privlačnosti, hkrati pa se s »kapljami« vsebinsko navezuje na naslov knjige.

Ko otrok in tudi odrasli bralec/gledalec sprejmeta črno-belo likovno spremljavo v knjigi, ju ta samodejno vabi v poglobljeno »branje« pesmi. Odlika otroške poezije Tatjane Pregl Kobe, zbrane v *Hlačkah za oblačke*, prepozna Niko Grafenauer posebej v »otročnosti pesničinega razmerja do motivov, doživetij in dogodkov ...« Prav tu se zdi, da se srečujeta pesnica Tatjana Pregl Kobe

in slikar Arjan Pregl, ki ustvarjalno in lahko povezuje svojo likovno profesionalnost z otroško neposrednostjo.

Tatjana Pregl Kobe (1946) je od leta 1978 v svobodnem poklicu. Ustvarja kot umetnostna zgodovinarica, likovna kritičarka, pisateljica, pesnica in fotografinja. Med njena strokovno najpomembnejša dela spada knjiga *Slovenska knjižna ilustracija* (1979), v kateri je z bogatim dokumentacijskim gradivom in analitično oceno postavila temelje za nadaljnje raziskovanje ustvarjanja na tem področju. Ob postavitvah razstav v galerijah po Sloveniji in v tujini piše eseje o likovnih ustvarjalcih ter ocene njihovega dela. S tega področja so izšle tri obsežne knjige *Likovne impresije* (2000, 2003, 2007) ter več monografij. Bila je članica strokovnih žirij, ki ocenjujejo dosežke v slovenski likovni umetnosti, večkrat pa je sodelovala tudi v mednarodnih žirijah za področje ilustracije. Ustvarjalna je tudi na literarnem področju. Do sedaj je izšlo štirinajst njenih pesniških zbirk za odrasle in osemindvajset knjig za otroke.

Maruša Avguštin

1000 UND 1 BUCH 2011

Prvo številko avstrijske strokovne revije za mladinsko literaturo *1000 und 1 Buch* (1000 in 1 knjiga) vsebinsko zaokroža tema, posvečena literarnim junakom, ki jih zaznamuje neukročenost. Glavna prispevka na to temo sta referata Heidi Lexe in Marlene Zöhrer s poletnega strokovnega srečanja, ki ga je organiziral Institut za mladinsko književnost leta 2010.

V prvem prispevku »Lebe lieber ungebändigt« (Bodi raje neukročen) Heidi Lexe analizira s psihološkega vidika

nekaj izbranih knjig, v katerih mlade literarne like označuje njihova neukročenost, neprilagojenost, prvinskost, ki jo lahko živijo tudi v namišljenem svetu, kot na primer Sendakov Maks, ali pa doživljajo divjino stran od domačega, normalnega človeškega okolja, kot na primer Kiplingov Mavgli.

V drugem prispevku z naslovom »Lebe lieber unauffällig« (Raje bodi neopazen) Marlene Zöhrer analizira nekaj mladinskih knjig, v katerih so literarni liki sicer pridni, ubogljivi otroci, kot sta npr. Anica in Tomaž v Piki Nogavički, a so lahko tudi pobudniki dogodkov, ki jih večina odraslih smatra za svojske, nenavadne in divje, v očeh otrok pa so dobra dejanja. Do hudih nesporazumov pride tudi takrat, ko otroci v sproščeni igri naredijo nekaj, kar je za ljudi iz drugega kulturnega območja popolnoma nesprejemljivo.

Soočanja literarnih in filmskih junakov z včasih kar srhljivo divjostjo in z drugačno, primitivno civilizacijo, kot na primer v Goldingovi knjigi *Gospodar muh*, v Pratchettovi knjigi *Otok* ali v TV seriji *Izgubljeni*, so spodbudila Christino Ulm k analizi nekaterih tovrstnih zgodb (»Das Rohe und das Gekochte. Gefährliche Reisen auf exotische Inseln./Surovo in kuhano. Nevarna potovanja na ekso-tične otoke.«).

Barbara Schlechte obravnava v prispevku »School's Out« (Izven šole) nekaj filmov, v katerih igra pomembno vlogo šolska uniforma. Ta pomeni disciplino, hierarhijo, status in pripadnost. Pomeni tudi ograjevanje od drugih skupin. Uniforma oziroma poseben, vpadljiv način oblačenja, povezuje tudi pripadnike posameznih skupin, ki se upirajo ustaljenim družbenim normam.

Na temo prvinskosti, neukročenosti je ubranih tudi šest pesmi Michaela Stavariča s skupnim naslovom *Die Wahrheit über den bösen Wolf* (*Resnica o zlobnem volku*).